

broeders hebben in hoogen ouderdom dienen en nog verven. De Nijens, een vijftigjarig ambtsheer, gemeente vieren te predikant in de en al kon Ds. Noorlangdurigen dienst: Kerken toch bijna gediend.

de vroegere Christenkerk, behoorden ze ancher harte voor erk met de Nederkerken hebben gekerkschijfdriven, en warm hart, die liefhadden en van waren. Bescheiden agang, trouw in hun hun wandel en istus naam, wisten smeeten, maar ook onzer Kerken het n werden meerma-onze Generale Synode der Theologische teengaan van deze veld opzichten met in geestesrichting en ledige plaats in oo licht vervuld zal treden en gestalte deftige, ouderwet, dat eerbied af-onger geslacht niet dt. Dankbaar voor de Heere in hen betreuren we, dat onze predikanten-maaregelyk troost te nu als getrouwe de gerechtigheid Christus beloofd heeft verschijning hebben

In Memoriam de deze twee trouwe g, daar zij tevens de gedachtenis van eer nauw met ons wiens weg in zijn was dan de onze; C. van Lagen, die Velp overleed. Over scheide, zullen we raf liefst niet veel oofd zich te stellen en scheuring in ge had, heeft hij bracht aan de een- belijders in ons a dood laten we ver rusten en geen waardeering den stelijke gymnasium opgericht; die als s gymnasium bij n gezegende her- n innige prediking is geweest; en die n strijd voor ons erwijns en voor de Hij was het, die uitgers te Koot- te bevestigen en Doleantie geen en om de Kerken lking des Woords. van Döchsel's Hollandsch publiek gen dienst aan ons dicalist als hij et kerkelijk gaeel n; zijn eigenaardige getuigde daarvan, deele de oorzaak a met onze Kerken, n Heiland liefhad, en valt alle kerke- hie hier op aarde al rdeelt.

te School.

Curatoren onzer ke dezer dagen aan en, geven in menig n groot deel dezer de benoeming der inds hun taak aan- meldt het verslag den afgeloopen enten candidaats- en heeft afgelegd. t bij den aanvang schreven, bedroeg len nieuwen cursus l verwacht. Over g der studenten gleeraren gunstig; n gelukkig niet en twee studenten ar dit geschiedde geesteskrankheid, elders. Hoe groot wordt niet mede-

voor het thans loopende boekjaar, mede in verband met de benoeming van nieuwe hoogleraren, de uitgaven nog meer stijgen en verwacht de Finantieel Commissie thans reeds, dat het tekort over dit jaar / 3500 zal bedragen, waaruit wel blijkt, dat er zeker nog geen reden is om in offervardigheid te verslappen.

Diakonale zorg.

Volgens de officiele mededeelingen uit de kerkelijke visitatie op de jongste Synode der Herv. Kerk gedaan, was het totaalbedrag der afgesloten diaconale rekeningen aan inkomsten f 5 226 673 75 en aan uitgaven / 4 052 304 67.

Ongetwijfeld maken deze cijfers indruk, en ze toonen, hoe de Hervormde Kerk in sake de zorg voor de armen nog een der machtigste instellingen is in ons land.

Maar tegelijk blijkt ook, wanneer men deze cijfers nader beziet, hoe zwak deze Kerk feitelijk staat.

Reeds op zich zelf trekt het zeer de aandacht, dat een Kerk, die voor een zeer groot deel voor de behoeften der armen te zorgen heeft, van hare inkomsten jaarlijks een som van meer dan een half miljoen overhoudt. Indien de bijdragen, die de Hervormde Kerk aan haar armen schonk, zeer hoog waren en voldoende in den nood voorzagen, dan zou hier natuurlijk niets tegen zijn. Maar nu de algemeene klacht is, dat de Hervormde Kerk vooral in onze groote steden zoo bitter welig doet om de armoede te lenigen, is het dan geen droevig teeken, dat deze Kerk jaarlijks nog meer dan een half miljoen oploft?

En nog bedenkelijker worden deze cijfers, wanneer men nagaat, hoe de inkomsten verkeerden werden. Het bedrag van 5 miljoen wordt voor de helft (f 2 411 831 45) verkegen uit bezittingen, terwijl de collecten in de Kerken over een geheel jaar niet meer hebben opgebracht dan roond negen ton (f 900 345 55). Indien het voorgeslacht dus niet georgd had, dat er kapitaal aanwezig was, waarvan de Hervormde Kerk de rente trekken kon, dan zou nog geen vierde deel van het bedrag, dat was uitgegeven, door de collecten worden gedekt. Rekenen men, dat de Hervormde Kerk ongeveer 2½ miljoen leden telt, dan wordt per hoofd en per jaar voor de armen nog geen vijfzig centen gegeven; de legaten en giften er buiten gerekend.

Hoeveel onze Gereformeerde Kerken, die over geen kapitalen te beschikken hebben, jaarlijks voor de diaconale armenzorg opbrengen, weten we niet. Een officiele statistiek is hiervan, zoover ons bekend is, nog nooit opgemaakt. Maar indien het bedrag kon medegedeeld worden, zou blijken, hoe een Kerk, die bovendien nog voor al hare kerkelijke uitgaven te zorgen heeft en geen cent uit de staatskas voor de predikantstractementen ontvangt, een geest van offervardigheid heeft ontwikkeld, die aan de Hervormde Kerk wel tot een beschamend voorbeeld mag strekken.

We zeggen dit niet om te roemen in eigen voortreffelijkheid. Dan zou ons eer verootmoediging voegen, dat onze Kerken tegenover den zijpenden nood nog zoo weinig doen. Maar wel om te doen uitkomen, dat alleen dan een Kerk de barmhartigheid kan beoefenen tegenover haar armen, wanneer zij leert te steunen niet op kapitalen en bezittingen, maar op de offervardigheid harer leden.

Instituering der Gereformeerde Kerk te Djocjakarta.

Zooals men zich herinneren zal, hebben de plannen van den Amsterdamschen Kerkeraad om een eerste schrede te zetten op den weg, die tot instituering der Gereformeerde Kerk te Djocja leiden zou, in Indië ernstige bedenkingen uitgelokt. Ds. Weyers oefende kritiek in ons blad, Ds. K. van Dijk deed dat in het Gereformeerde Theologisch Tijdschrift, en ook de Algemeene vergadering van Zendingarbeiders op Java had naar het schijnt bezwaren. De Kerkeraad van Amsterdam heeft daarom over deze bedenkingen advies gevraagd van Prof. D. F. L. Rutgers, Ds. B. van Schelven en Ds. W. Breukelaar. Met het door hen gegeven advies hebben de deputaten van de Zending van Noord-Holland en de Kerkeraad van Amsterdam zich kunnen vereenigen, zoodat nu het volgende besluit genomen is:

De Raad der Gereformeerde Kerk te Amsterdam, gezien het schrijven van zijn missionairen dienaar Ds. C. Zwaan, ingezonden na overleg met en op advies van de Algemeene Vergadering, in art. 15 der zendingsoordeel, en inhoudende eenige opmerkingen betreffende het ter sake van de instituering der kerk te Djocjakarta genomen besluit,

alsmede een schrijven van den dienaar d.d. 8 April 1913, eveneens ingezonden na overleg met en op advies van de Algemeene Vergadering en inhoudende een concept-regeling van de verhouding tusschen de Gereformeerde Kerk te Amsterdam en de nog-niet-volledig geïnstituering der kerk te Djocjakarta, inake den arbeid te Djocjakarta;

overwegende, 1. dat zijn dienaar Ds. C. Zwaan en de Algemeene Vergadering blijkbaar met den Kerkeraad van oordeel zijn, dat er vooroordeel van volledige instituering der kerk te Djocjakarta" nog geen sprake kan zijn, maar dat dit nog niet belet om nu reeds tot een begin van instituering te komen;

2. dat in de toegesonden concept-regeling een voorstel gedaan wordt betreffende de regeling der verhouding in sake den arbeid, nadat de kerk te Djocjakarta tot een begin van instituering zal zijn gekomen, maar deze geen enkele aanwijzing bevat, hoe naar het oordeel der Algemeene Vergadering de kerk te Djocjakarta tot een begin van instituering moet worden gebracht, zoodat geacht mag worden, dat men zich ten dezen thans met het reeds te dier sake genomen besluit in hoofdzake wel kan vereenigen;

3. dat in het genomen besluit in sake de instituering der kerk te Djocjakarta alleen was bepaald,

a. op wat wijze aldaar ouderlingen en diakenen zouden worden gekozen en in dienst gesteld; b. hoe voorloopig hun arbeid zou worden geregeld; en dat daarbij nog geen regeling was vastgesteld, hoe de verhouding tusschen de Gereformeerde kerk te Amsterdam en de „nog-niet-volledig-geïnstituering der kerk te Djocjakarta, in sake den arbeid aldaar zou zijn, en zulks, wijl beter geacht werd, dat eerst de kerk te Djocjakarta tot eene, zij het nog niet volledige instituering kwam, en daarna, na verloop van eenigen tijd, eene zoodanige regeling getroffen werd, opdat aan de ontwerping en vaststelling der regeling ook de kerk te Djocjakarta door het orgaan van de vergadering hare ouderlingen en diakenen mocht kunnen deelnemen;

4. dat alsmede in de sub 3 genoemde wijze van handelen wel de meest juiste wordt geacht, wijl deze

a. geheel in overeenstemming is met den in desen aanbevelingswaardigen regel: „naak het niet, maar laat het groeien“;

b. de rechten der tot instituering komende kerk te Djocjakarta, ten volle erkent en eerbiedigt;

5. dat evenwel, nu de Algemeene Vergadering eenparig van oordeel blijkt te zijn, dat er reeds nu eene regeling der verhouding in sake den arbeid te Djocjakarta kan worden vastgesteld, en er geen bezwaar tegen is, eene zoodanige regeling vast te stellen, nog voordat de kerk te Djocjakarta tot een begin van instituering is gekomen, — ook bij den raad der Gereformeerde kerk te Amsterdam geen overwegende bezwaren bestaan, om reeds nu daartoe over te gaan;

6. dat het, — aangesien in sake de regeling en verhouding tusschen het Europeesch en het inlandsch deel der gemeente te Djocjakarta blijkbaar nog geen genoegname eenstemmigheid van gevoelen bestaat, om in dezen thans reeds eene beslissing te nemen, — geraden schijnt over de regeling dezer verhouding nu ook nog niets te bepalen;

besluit het reeds vroeger genomen besluit inake de instituering der kerk te Djocjakarta te wijzigen en aan te vullen, en mitsdien

A. aan zijnen missionairen dienaar Ds. C. Zwaan op te dragen,

1. al de belijdenende manslidmaten te Djocjakarta samen te roepen en door deren uit te voren opgemaakte en aan de gemeente bekend gemaakte getallen, met volstrekte meerderheid van stemmen, eenige broeders te doen verkiezen voor den dienst van het ouderlingchap en eenige broeders voor den dienst van het diakenchap;

2. de Algemeene Vergadering, in art. 15 der Zendingsoordeel, uit te noodigen om met hem de sub 1 bedoelde voordracht op te maken, die, zoo mogelijk, niet dubbelgetallen zal bestaan, en waarbij gewenscht is, dat niet alleen enige inlandische Christenen, maar ook eenige Europeanen voor den dienst van het ouderlingchap op de voordracht worden geplaatst;

3. de broeders die gekozen zijn, te beroepen tot ouderlingen en diakenen der kerk te Djocjakarta.

4. de namen der benoemden gedurende twee Zondagen aan de gemeente aldaar voor te dragen ter approbatie;

5. de algemeene vergadering uit te noodigen over de bezwaren, die eventueel mochten worden ingebracht, te oordeelen en te beslissen.

6. de benoemden, nadat zij door de gemeente zijn geapprobeer, in den dienst te bevestigen met het formulier daartoe zijnde;

B. Aan zijnen missionairen dienaar Ds. C. Zwaan op te dragen om, zoodra de opdracht, sub A genoemd, is uitgevoerd, namens den raad der Gereformeerde Kerk te Amsterdam met de „nog niet volledig geïnstituering der kerk te Djocjakarta" in sake den arbeid te Djocjakarta eene regeling aan te gaan, aldus luidende:

Art. I. De Kerk te Djocjakarta aanvaardt de belijdenschriften, de kerkorden en de liturgische geschriften van de Gereformeerde Kerken in Nederland en treedt op onder den naam van „de Gereformeerde Kerk te Djocjakarta." De Gereformeerde Kerk van Amsterdam, erkent de Kerk te Djocjakarta als „de nog niet volledig geïnstituering der kerk te Djocjakarta."

Art. II. De Kerkeraad der Gereformeerde Kerk te Djocjakarta wordt gevormd door den missionairen dienaar des Woordts Djocjakarta en de ouderlingen en diakenen.

De Gereformeerde Kerk te Amsterdam machtigt zijnen missionairen dienaar, als dienaar des Woordts zitting te nemen in den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk te Djocjakarta en al den arbeid te verrichten, die tot den dienst des Woordts behoort.

De Gereformeerde Kerk te Djocjakarta kent aan desen dienaar des Woordts alle rechten toe, die naar kerkorden aan een eigen dienaar des Woordts toekomen.

Bij verschil van gevoelens tusschen den dienaar des Woordts en den Kerkeraad, waarbij de dienaar des Woordts meent niet te mogen meegaan met het besluit van den Kerkeraad, zal de Kerkeraad, zoo hij meent zich niet te kunnen vereenigen met het oordeel van den dienaar des Woordts, zich wenden tot den Kerkeraad te Amsterdam, die alsdan hierover zijnerzijds besluit, behoudens beroep op de classieke vergadering van Amsterdam, de Particuliere Synode van Noord-Holland en de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Art. III. De zendingarbeid te Djocjakarta wordt geleid door den dienaar des Woordts volgens de instructie hem door den Kerkeraad Amsterdam verstrekt en in overleg met den Kerkeraad te Djocjakarta.

Hij doet van al zijnen zendingarbeid geregeld mededeeling aan den Kerkeraad te Djocjakarta, die zijnerzijds in desen arbeid getrouwelijk met hem meewerkt.

Over de toelating tot de Sacramenten beslist de Kerkeraad, behoudens het bepaalde in de laatste alinea van art. 2.

Art. IV. De regeling van den arbeid van den dienaar des Woordts en zijne helpers in het midden der gemeente berust bij den Kerkeraad doch behoort de goedkeuring van den dienaar des Woordts. De aanwijzing van personen voor bepaalde werkzaamheden in desen arbeid geschiedt door den dienaar des Woordts en behoort de goedkeuring van den Kerkeraad.

Art. V. Voor den dienst der ouderlingen en diakenen wordt als regel aanvaard hetgeen te dezer sake is omschreven in de Nederlandsche geloofsbelijdenis, de kerkorden, en het bevestigingsformulier.

Art. VI. De dienaar des Woordts blijft, voor wat leer en leven aangaat, onderworpen aan het kerkelijk oordeel van den raad der Gereformeerde Kerk te Amsterdam.

Art. VII. Ouderlingen en diakenen der Gere-

formeerde Kerk te Djocjakarta worden benoemd onder medewerking van de manslidmaten der gemeente, die toegelaten zijn tot het heilig Avondmaal, naar de daarvoor door den Kerkeraad te maken regeling.

Art. VIII. Zoolang er nog geen meerdere vergaderingen van volledig geïnstituering Gereformeerde Kerken op Java bestaan, worden niet alleen de gevallen waarin de Kerk te Djocjakarta en de Kerk te Amsterdam niet tot overeenstemming kunnen geraken, maar ook de gevallen waarin de Kerk te Djocjakarta den bijstand van andere Kerken behoeft, gebracht op de vergadering van de Classe Amsterdam, en zoo noodig op die van de Particuliere Synode van Noord-Holland en op die van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Art. IX. De benoeming van helpers in den Zendingarbeid geschiedt door den missionairen dienaar des Woordts in overleg met den Kerkeraad te Djocjakarta.

Art. X. De gebouwen te Djocjakarta, aldaar door de Gereformeerde Kerk te Amsterdam gesticht, kunnen door de Kerk te Djocjakarta worden gebruikt, doch blijven vooralsnog eigendom der Gereformeerde Kerk te Amsterdam.

Naar we hopen, is daarmede deze twaalfde appel uit den weg geruimd. Niets is nadelijker voor den arbeid der Zending, dan dat men in het moederland en de kolonie verschil over de wijze, waarop de arbeid der Zending moet worden aangevat. De Kerkeraad te Amsterdam heeft daarom wijs gedaan met naar het advies van de heeren Rutgers c.s. te luisteren en door op enkele punten aan de bezwaren tegemoet te komen, den weg te banen voor een oplossing, die wederzijds bevredigen kan. Van een geheel zelfstandige instituering met volkomen onafhankelijkheid van den Kerkeraad te Djocja zal blijkens dit besluit nog geen sprake wezen. De missionairen dienaar blijft dienaar van de Kerk te Amsterdam en wordt alleen „geleend" aan de tot instituering komende Kerk te Djocja, gelijk dit ook oudtijds meermalen geschied is in de dagen der Reformatie, toen de predikanten „geleend" werden aan zwakkere kerken. De nog niet volledig geïnstituering der Kerk te Djocja blijft, zoolang in Indië zich nog geen sterker kerkelijk leven uitkondt in classieale en synodale vergaderingen ontwikkeld heeft, behooren tot het kerkelijk verband van de classis Amsterdam. Het gevaar van Independentisme worde daardoor vermeden. Maar, aan de andere zijde doet de Kerkeraad van Amsterdam de concessie, dat de te Djocja gekozen ouderlingen en diakenen niet als ouderlingen en diakenen van Amsterdam's kerkeraad, maar van de Gereformeerde Kerk te Djocja zullen optreden en daar een Kerkeraad zullen vormen. De instituering zal dus alleen een tempo sneller geschieden dan oorspronkelijk het plan was. Want het spreekt wel vanzelf, dat het eerste advies allerminst bedoeld een blijvend toestand te scheppen, maar alleen als overgangsmaatregel bedoeld was om, zoodra de gemeente te Djocja daarvoor rijp was geworden, haar meerdere autonomie te schenken. Een principiele quaestie was hiermede dus niet gemoed; het gold alleen een vraagstuk van prudentie. Daarom kon de Kerkeraad van Amsterdam deze concessie gemakkelijk doen, nu bleek, dat de broeders in Indië tegen dit punt bezwaar hadden. Maar aan de andere zijde heeft de Kerkeraad van Amsterdam er beslist voor gewaakt, dat de pas gestichte en nog zwakke kerk te Djocja niet geheel op zich zelf kwam te staan. Tot volledige instituering komt het nog niet. Dat zal eerst geschieden, wanneer de kerk sterk genoeg is om een eigen dienaar des Woordts te beroepen, en wanneer in Indië de mogelijkheid geopend wordt om een kerkelijk verband van meerdere kerken in het leven te roepen.

DR. H. H. K.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. Houtzagers en in hartelijke dank ontvangende: van het Unie-Comité te Marken ingekomen gift f 1.

Dringend verzoeken wij onzen scholen te willen gedenken.

Ds. J. H. HOUTZAGERS, Voorzitter. Kootwijk.

Uit de Pers.

Ds. G. Kerkhof opende in de *Zuider Kerk* bode een nieuwe artikelenreeks over de Kerk. Het is een klare en duidelijke uiteenzetting van wat de Gereformeerde Theologie over de Kerk heeft gedacht. Als proeve moge dienat doen wat hij ditmaal over de eenheid der Kerk zegt:

„Ik geloof één, heilige, algemeene, Christelijke Kerk, — zoo belijden alle Christenen in de Apostolische geloofsbelijdenis. Ze spreken daarin uit een geloofsstuk.

Om tets, wat behoort tot de onzichtbare dingen.

Dit geloofsartikel spreekt dan ook van de inwendige zijde der Kerk des Heeren, die voor ons menschen onzichtbaar is en die geest wordt allen door den Drieëenigen God, die de Zijnen verkoos en roept ten eeuwigen leven.

En van die inwendige zijde der Kerk werden vier zaken beliden: 1. hare eenheid, 2. hare heilichheid, 3. hare algemeenschap (Katholiciteit), en 4. hare christelichheid.

De eenheid gaat voorop.

We kennen hierop de opmerking, dat vaak in onze Kerken bij de voorstelling der Twaalf Artikelen door broeders opmerkingen vermeldt worden. Het woordje één in dit 9de Geloofsartikel is een telwoord, niet een onbepaald lidwoord. Het moet met klein en niet tooiloos uitgedrukt worden één, want daarin wordt (gelijk uit den oorspronkelijken Latijnschen tekst zeer duidelijk blijkt) de eenheid van Christus' Kerk beliden.

Met ons oog ontwaren we vele Kerken, maar het geloof aanvaardt slechts één Kerk. Dat attribuut eenheid kennen wij aan de Kerk van Christus toe om daarmee aan te duiden, dat de leden der Kerk één onverbreklijke eenheid uitmaken, saam één organisch geheel vormen en dat dit één lichaam altoos en overal hetzelfde lichaam is. Al zijn de geloovigen door grooten afstand van tijd van elkaar gescheiden, toch zijn ze leden één s lichaams. Nouch en Jeremia maakten deel uit van dezelfde eenheid, waartoe ook Luther en Calvin behoorden en waarvan ook alle oprechtel kinderen Gods heden ten dage deel uitmaken. Onze Heidelbergsef segt terecht, dat de Kerk Gods wordt bijeenvergaderd van den aanbeginne der

wereld tot aan het einde. Door alle eeuwen heen zijn er wedergeborenen en die allen vormen het één Sion Gods. Voor de geloovigen onder het Oude Verbond en voor die onder de Nieuwe Bedeeling was en is maar een weg ter zaligheid. En die allen vormen één geestelijk lichaam met één Hoofd en beziel door één Geest. Die Geest bindt ons, die heden gelooven, saam met de breede rij van geloofsgetuigen in Hebreën 11 genoemd, welke met Abel wordt geopend. Die eenheid en dat verband tusschen ons en Abel is er, ook al wordt het niet gezien.

Denk u een menschelijk lichaam, toegedeekt door een kleed, waaruit aan de ene zijde het hoofd en aan de andere zijde de voeten uitsteken; ook al ziet men dan niet de verbinding tusschen hoofd en voeten, toch geloofd ieder aan de eenheid van hoofd en voeten, als behoorende tot één en 't zelfde lichaam. Zoo ook vormt de gemeente Gods uit alle tijden één organische eenheid. De Heilige Geest vormt herschepende 't organisme der nieuwe menscheid en Hij is het, die alle leden saambindt en saambondt en in allen woont tot in eeuwigheid. Daarom is er ook bij alle ware geloovigen eenheid des geloofs, der liefde en der hope. Hoe verschillend de belijdenissen der Christenen over de gancha aarde ook wezen moogen, in kerk n zijn ze één: ze stemmen overeen in eenigheid des waren geloofs. De één Kerk van Christus zit v r schoten in alle voor het oog zichtbare Kerken. Het is wel te bejammeren, dat de eenheid van Christus' Kerk zich niet klaar naar buiten openbaart, zoodat ook de wereld hare eenheid zien kan. De veelvuldige splijting der Kerk in een groot aantal instituten is als een klap in het aangezicht onzer belijdenis omtrent de eenheid van Christus' Kerk. Doch ondanks de pluriformiteit der zichtbare Kerk handhaven we de belijdenis van de eenheid der onzichtbare Kerk, welke hare levende lidmaten telt onder alle instituten.

Die eenheid is niet zichtbaar en daarom juist is ze voorwaars om te waken. Dat dit niet is, kan een beeld duidelijk maken. In een archipel liggen een aantal eilanden en eilandengroepjes niet ver van elkaar verwijderd midden in de zee; denk aan den Griekischen of aan onzen Oost-Indischen Archipel. Schijnbaar is er tusschen die eilanden geen ouderling verband. Wie niet beter wist zou wamen, dat ze als oliedroppen op een waternivak dreeven. Maar we weten dat er onderzech eenheid van bodem is, waardoor die van elkaar verwijderde eilanden met elkaar in nauwe gemeenschap staan. Uit dien onderzechen bodem rijzen die eilanden omhoog en al is die eenheid van wortelbestaan voor een oppervlakkig beschouwer niet te bespeuren, toch overtuigt diepergaand onderzoek terdege van die verborgen eenheid.

Precies zoo is het nu in betrekking tot de op de wereldzide zich bevindende Kerken, die openbaringen zijn van het één geestelijk lichaam van Christus op aarde. In alle die Kerkvormen heft zich omhoog de herboren menscheid, die leeft uit den wortel Christus. Tusschen alle die Kerken of liever tusschen de ware geloovigen in die Kerken is ongetuigen een band des Geestes, waardoor zij saam vormen den organisch geheel, oplevende uit den éenen wortel Christus Jesus, die is gestorven en daarna opgestaan uit de dooden.

Waar ter wereld dan ook Kerken van Christus verrijzen en waar ter wereld ook geloovigen zich vestigen en door belijdenis en wandel als zoodanig zich openbaren, ze zijn allemaal één en Paulus' woort nit Efese 4 spreekt onduubdeling van die dieperliggende geestelijke eenheid van Christus' Kerk: „Eén lichaam is het, en één Geest, gelijkwerijs gij ook gecroepd zijt tot éénz hope uwer beroeping; éénz Heere, één geloof, één doop; één God en Vader van allen, die daar is boven allen en door allen en in u allen."

Omdat omtrent dit stuk van onze geloofsbelijdenis zoveel misverstand en onklarheid heerscht, hebben we getracht het zoo duidelijk mogelijk te ontvouwen. De eenheid van Christus' Kerk is er, ook al wordt ze niet gezien, noch er naar gestreefd om te nauwrigd te openbaren. Dat het dure Christenroeping is, die inwendig bestaande eenheid ook zoedvel enigzins mogelijk is naar buiten te doen uitkomen, beschouwen we pas later in deze artikelenreeks.

Officiele Berichten.

De kerkeraad der Ger. Kerk te Koudekerk heeft besloten geen contactanten van elders te steunen of aan te bevelen, wanneer niet zes weken van te voren door den kerkeraad toestemming is verleend.

Namens voornoemden kerkeraad, N. FRANKEN, scriba.

Classis Gouda.

De kerkeraad der Geref. Kerk te Waddinxveen bericht dat de classis Gouda vergaderd zal D.V. op Dinsdag 28 Oct. e.k. op gewonen tijd en plaats.

Sukken voor het agendum worden vóór 30 Sept. ingewacht bij de roepende kerk.

Op verzoek van Ds. Netelenbos, die gaarne afscheid van de classis wilde nemen, is de vergadering eene week vervroegd.

Namens de roepende kerk van Waddinxveen: J. JON. WILLENSA, praeses. D. BREMMER Jzn., scriba.

Waddinxveen, 9 Sept. 1913.

Verzlag van de vergadering der Geref. Kerken in de classis Tiel, op 20 Augustus 1913 te Zalt-Bommel gehouden.

1. Namens de roepende kerk van Gameren opent Ds. van Velzen de vergadering met het zingen van Ps. 25: 3; het lezen van Phil. 2: 1-11 en gebed.

In het openingswoord worden de afgevaardigden welkom geheeten en tot ernstigen arbeid opgewekt. Voorts wordt Dr. K. van Tiel in zijn nog voortdurende krankheid liefdevol herdacht. Ds. Geerling van Zalt-Bommel, voor het eerst ter vergadering aanwezig, wordt hartelijk toegesproken, en aan Ds. Boersma van Geldermalsen de blijdschap der kerken vertolkt, dat hij vrijmoedigheid van den Heere mocht verkrijgen om voor het beroep naar de Geref. Kerk van Hilum te bedanken.

2. Het overroep der lastbrieven vindt plaats. Alleen de kerk van Aalst is afwezig en wel zonder kennisgeving. Enkele kerken sonden diakenen, aan wie keuramen wordt verleend. Voor het eerst ter vergadering aanwezig zijnde broeders, worden uitgenodigd het onderteekningsformulier te onderschrijven.

3. Het moderamen wordt aldus geconstitueerd: Ds. Boersma, praeses; Ds. v. Velzen, scriba; Ds. v. d. Bosch, assessor, die voor het pers-verslag zal zorg dragen.

4. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en onder dankzegging onveranderd goedgekeurd. Ds. v. d. Bosch wordt tot actuaaris der classis benoemd.

Naar aanleiding van de notulen komt wederom de zendingssake ter sprake en bij vernieuwing worden de kerken der classis ernstig opgewekt, doch vooral veel liefde te willen betoonen, niet alleen in woorden maar ook in gaven, voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk. Het nog ontbrekende aan het classieale zendingquotum van f 217 zal worden aangevuld, en in verband daarmede wordt elke kerk dringend verzocht het voor haar vastgestelde aandeel blijmoedig te willen storten.

5. Ingekomen stukken: a. van de classis

Amersfoort; b. van de classis Apeldoorn; c. van de Partic. Syn. van Noord-Brabant en Limburg, welke de classis Tiel verzocht bij de kerken van haar ressort aan te dringen op steun van den evangelisatiearbeid, aldaar te verrichten; wat geschiedt.

6. Rapporten: a. Verslag van de commissie, aangewezen tot organisatie van den zendingdag, bij monde van Ds. Boersma. Op 3 Sept. a.s. D.V. (aanvang 's m. 10 uur) zal de zendingdag plaats vinden in de Geref. kerk van Zalt-Bommel.

In de morgenvergadering zullen spreken: Ds. v. Velzen als oudste pred. der classis: Openingswoord, en Ds. Ingwersen, missionair dienaar des Woords.

In de namiddagvergadering, aanvangende 1½ uur, zullen optreden: Ds. Goudappel van Utrecht met: „De vrucht der Zending" en Ds. Geerling van Zalt-Bommel, Slotwoord.

Den kerken wordt verzocht in eigen midden tot trouw bezoek op te trekken.

b. Verslag van de h. l. gehouden Partic. Synode der Geref. kerken in Gelderland, eveneens door Ds. Boersma, wien daarvoor de dank der vergadering wordt gebracht.

7. Instructies: De kerk van Rossum vraagt vacaturebeurten aan, wat wordt toegestaan. Enkele broeders regelen deze zaak. Sept., Ds. v. Velzen; Oct., Ds. Boersma; Nov., Ds. Geerling. Voor Vuren en Gameren heeft zich reeds tevoren verbonden Ds. v. d. Bosch.

Tevens wordt deze gelegenheid aangegrepen, om alle vacante kerken aan te sporen, elke drie maanden voorziening in de vacature van de classis te verzoeken, inzonderheid ter regelmattige viering van het Heilig Avondmaal, waar deze zaak toch naar goede orde door de classis moet worden geregeld. Zouden de classieale krachten te klein blijken, dan zou hulp bij een nabuigse classis kunnen worden gevraagd.

8. Rondvraag naar art. 41 D. K. O.: Gameren. Op verzoek van den tegenwoordigen consulent Ds. v. Velzen wordt, met goedvinden van Gameren, Ds. Geerling tot consulent benoemd.

Rossum. Omdat Dr. K. van Tiel door zijn krankheid geen consulentdiensten aan de kerk van Rossum kan bewijzen, verzoekt Rossum in deze zaak voorziening. Ds. Geerling wordt tot secundus-consulent aangewezen om Dr. K. van Tiel gedurende den tijd zijner krankheid te kunnen vervangen.

9. Inake de kerkvisitatie wordt besloten de regeling daarvan uit oorzaak van bijzondere omstandigheden uit te stellen tot de Febr. Cl. D.V. 10. Verrekening der onderscheiden gelden heeft plaats. (Tael. School; emerit en; hulphob, kerken blinzen de classe, en classieale onkosten).

11. Persoonlijke rondvraag: a. Ds. v. Velzen vraagt voorlichting betreffende moeilijke aangelegenheden in enkele kerken, waarover hij consulent is; welke hem wordt gegeven.

b. Een broeder uit Gameren verzoekt, in verband met een bepaald geval, opheldering over de positie der predikanten tegenover de liturgie onzer kerken, inzonderheid wat betreft de gebruikelijke formulieren. Hem wordt geantwoord, dat de dienaren des Woords verplicht zijn zich, sooveel mogelijk, stijf te houden aan den woordelijken tekst der formulieren, zonder dezen met eigen toevoegingen uit te breiden; waarop de onderscheidene kerkeraaden dan ook hebben toe te zien.

c. De kerk van Zalt-Bommel wordt op voorstel van Ds. Boersma aangewezen om tegen de volgende vergadering een lijst op te maken van de voorhanden zijnde classieale archiefstukken, opdat de archiefkast daarmede haar volle beslag krijge.

d. Aan Ds. v. d. Bosch wordt opgedragen, een nieuwen rooster van de l. de kerken te houden collecten samen te stellen, om de onzekerheid daarover weg te nemen, en in verband daarmede het cl. reglem. te wijzigen.

12. De eerstvolgende vergadering zal gehouden worden 12 Nov. a.s. D.V. op bekende plaats en tijd. Roepende kerk alsdan Geldermalsen. De gelden, dan te storten, zijn emerit en hulphob-studenten; Vijf Universiteit; classis onkosten.

13. Na vaststelling van het persverslag wordt de vergadering door Ds. Boersma met dankzegging aan den Heere gesloten.

Namens de classis voornoemd,